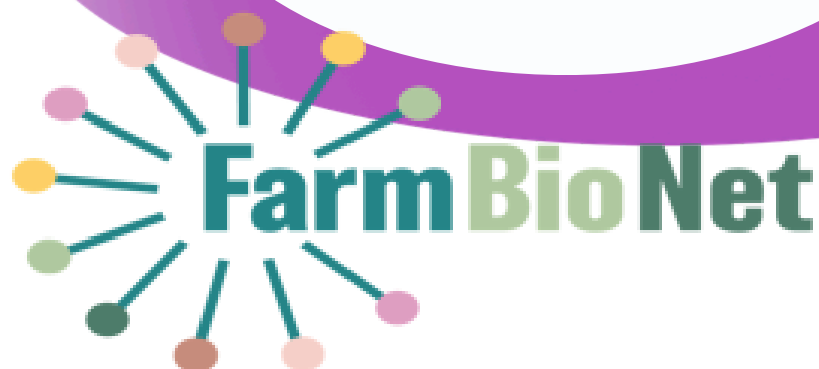
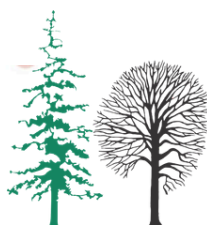

NOVIČNIK projekta FarmBioNet

Št. 7 (september 2026)

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

farmbionet.eu

Dragi člani mreže FarmBioNet,

Poletja je konec in narava in vse kar ji pripada, se pripravljajo na zaslužen oddih. Le človek strumno in pogumno drobi dalje svetli prihodnosti naproti. Morebiti bo pa kaj kmalu treba sestopiti iz tega vrtiljaka in odkorakati peš, saj bomo navadni smrtniki le težko dohajali cenam goriva, ki poganjajo kolesja vsakdana vse bolj multipolarnega sveta. Še bolj tragično bi pa bojda bilo, če bi pritisnili na zavoro napredku, četudi ustvarjenemu s pomočjo umetne inteligence.

Svet simulakre in simulacije, kjer slehrnik dandanes preždi dobršen del svojih budnih uric, se bo za obstanek spopadel z drugo neotipljivo globalno godljo, ki je rezultat sprememb v gibanju morskih tokov in zračnih mas. Vstopamo v drugo leto pojava El Niño, ki bo po vseh trenutnih napovedih presešel vse meje ekstremov, ki jih premore kolektivni spomin. Kot je v navadi, bodo najbolj prizadete države globalnega juga. Za kraje, kjer žuborijo potočki in so gozdovi zeleni, pa bo naslednje leto nekakšen stresni test odpornosti in vzdržljivosti. Današnji ekstremi so lahko jutrišnja normalnost.

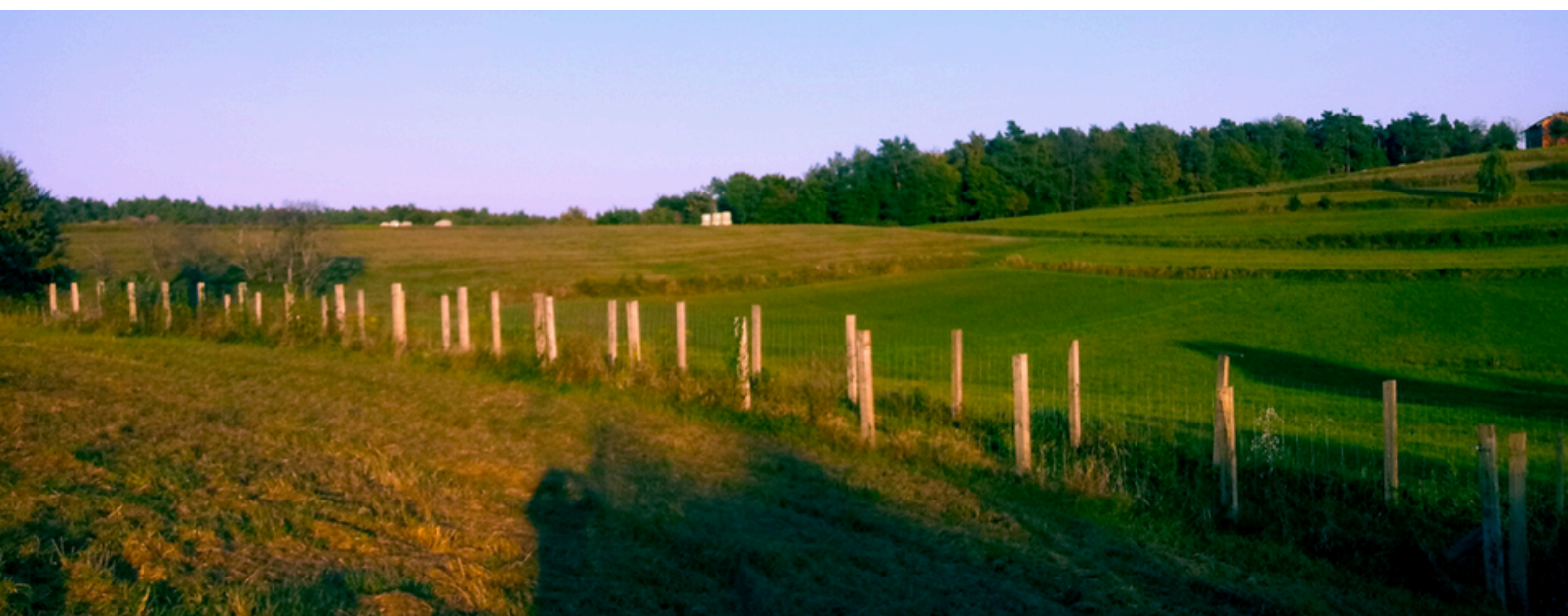
Zaprite okna, zaprite duri!

Zunaj jaše Sivi Jurij

po sivem tlaku, na konju kostnjaku.

Svetlo bodalo drži v rokah, ne zadrži ga najtežji zapah ...

S.M.

Za začetek vas vljudno vabimo na 3. delavnico nacionalne mreže projekta FarmBioNet, ki bo potekala v petek, 9. oktobra, na kmetiji Vegerila v Lescah.

Na delavnici vam bomo predstavili prvo različico BFF Kalkulatorja in ga skupaj z vami tudi preizkusili. Predvsem želimo preveriti, ali kalkulator realistično odraža razmere v slovenskem kmetijstvu: ali so upoštevani pravi stroški in koristi BFF praks, ali so uporabljene vrednosti realne ter ali so rezultati razumljivi in uporabni za kmete. Vaše izkušnje in poznavanje razmer na terenu nam bodo pomagali dopolniti uporabljene podatke, preveriti rezultate ter izboljšati delovanje in uporabnost kalkulatorja, preden bo ta javno dostopen. Delavnici bo sledila predstavitev in ogled kmetije Vegerila.

BFF Kalkulator – spletno orodje za podporo biodiverziteti prijaznemu kmetovanju

BFF Kalkulator je spletno orodje, ki nastaja v okviru projekta z namenom podpore kmetom pri odločanju o uvajanju biodiverziteti prijaznih kmetijskih praks. Z njim želimo ponuditi lažje dostopno, praktično in razmeram prilagojeno znanje o BFF praksah, pri čemer imajo pomembno vlogo tudi analize stroškov in koristi ter razvoj praktičnih orodij za podporo odločanju.

Kalkulator je pripravljen za 13 BFF praks, ki so bile v okviru projekta s pomočjo delavnic in sodelovanja z deležniki izbrane kot najbolj učinkovite z ekonomskega in ekološkega vidika. Namen orodja je uporabniku na čim bolj razumljiv način prikazati, kaj lahko uvedba posamezne prakse pomeni za njegovo kmetijo. Z digitalnim orodjem želimo kompleksne učinke BFF praks poenostavljeno prikazati skozi njihove ekonomske, ekološke in družbene koristi ter pripadajoče stroške. Četudi je napoved rezultata za posamezno kmetijo manj natančna, z njim ustvarimo boljši pregled nad možnimi posledicami posamezne odločitve in primerjamo različne vidike uvedbe BFF praks.

Kjer je bilo to mogoče so kvantitativni učinki posameznih praks v kalkulator vnešeni na podlagi ugotovitev znanstvenih raziskav. Hkrati so vhodni podatki, ki pomembno vplivajo na ekonomske rezultate – na primer tržne cene pridelkov, potencialne količine pridelkov, stroški delovnih ur ter stroški uporabe kmetijske mehanizacije – določeni posebej za posamezne države. Rezultati kalkulatorja so zato prilagojeni nacionalnim razmeram in bolje odražajo dejanske okoliščine, v katerih kmetje sprejemajo svoje odločitve.

BFF Kalkulator bo po zaključku razvoja prosto dostopen uporabnikom, predvsem kmetom, ki razmišljajo o uvedbi biodiverziteti prijaznih praks ali želijo bolje razumeti njihove možne stroške in koristi. Njegov namen je kompleksne informacije iz raziskav in različnih podatkovnih virov pretvoriti v obliko, ki je dovolj preprosta in pregledna za praktično uporabo na kmetiji.

Nekaj utrinkov iz delavnice projektov FarmBioNet in Cosmos

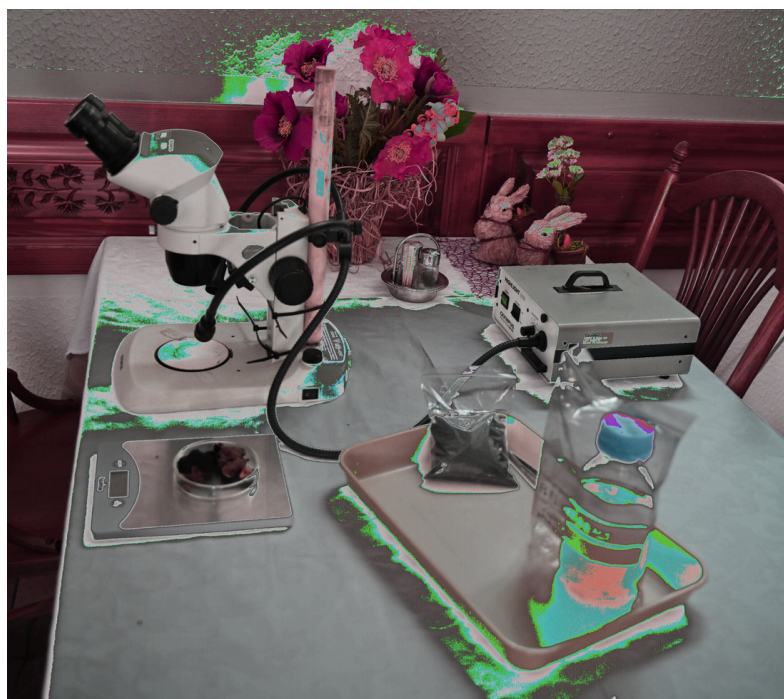
Konec junija smo v vasi Narin na kmetiji pri Andrejevih organizirali predavanje in delavnico na temo vzpostavljanja in vzdrževanja nasadov gomoljk. Ker so le-te slovite predvsem kot luksuzna dobrina, ki jo javnost najpogosteje pozna le v obliki 'belih in črnih' tartufov, smo uvodoma predstavili njihove biološke in ekološke značilnosti, v katerih se vrste rodu *Tuber sp.* med seboj zelo razlikujejo. Čeprav pri nas uspeva okoli 30 vrst, smo se v nadaljevanju osredotočili predvsem na peščico tržno zanimivih, ki jih večinoma pridelujejo na območju Sredozemlja, kot tudi v drugih klimatskih pasovih in kontinentih.

Lastnosti posamezne vrste je potrebno upoštevati pri načrtovanju nasadov in upravljanju z njimi. Vplivajo lahko na naše odločitve pri izbiri in pripravi zemljišča, ki pogosto vključuje apnenje oziroma dodajanje kalcijevega karbonata, izbiro rastlinskega simbiotskega partnerja, način obrezovanja in namakalni režim. Slednje je za ustvarjanje visoke vsakoletne produktivnosti zelo pomembno in pogosto omejujoč dejavnik, če v bližini nasada ni vodnih virov. Čeprav je pri nas padavin veliko več, kot v kateri od drugih sredozemskih regij, lahko daljša sušna obdobja poleti močno zavrejo rast in razvoj tartufov, ki se prav v tistih mesecih pričnejo debeliti.

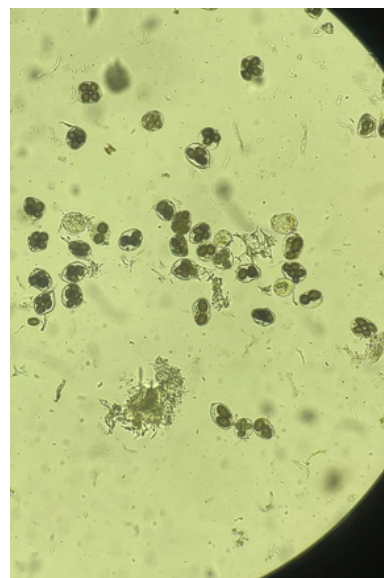

Pri ustvarjanju nasada je zelo pomembno pridelati kvalitetne sadike, katerih korenine so močno kolonizirane (mikorizirane) z micelijem tartufa in brez prisotnosti drugih ektomikoriznih gliv, ki bi na nasadu predstavljale nezaželeno kompeticijo za vire. V drugem delu delavnice smo zato prikazali ključne korake za pripravo sadik ter načinov kako se izogniti nekaterih težavam, ki pri tem pogosto nastajajo, a jih je večinoma zelo težko zaznati, njihov učinek pa se izrazi šele čez slabo desetletje, ko nasad preide v produktivno fazo. Udeleženci so se naučili kako vzkliti semena brez kontaminacij, kako izbrati kalice s primerno rastjo korenin, kako pripraviti mešanico substratov in inokuluma, katera gnojila izbrati in katere mikroorganizme dodati za izboljšanje stopnje mikorizacije korenin.

Za inokulacijo korenin uporabljamo pripravek s spori, ki jih iz plodišč sprostimo s paličnim mešalnikom

S stereoskopsko lupo smo si ogledali mikorizirane koreninske vršičke leske.

CO2W02

Na kmetiji pri Andrejevih je bila v sklopu EIP projekta vzpostavljena mejica, kjer so bile zasajene različne plodonosne in medonosne vrste ter leske mikorizirane s tartufi. Mejica danes služi kot demonstracijski nasad, s katerim želimo prikazati gojenje na manjših in manj produktivnih kmetijskih zemljiščih v kombinacijami z drugimi uporabnimi rastlinami, ki lahko prinašajo dodaten vir dohodka kmetiji. Takšen način pridelave je primeren predvsem za razmere v Sloveniji, kjer so zemljišča majhna in razdrobljena, zemlja pa povečini plitka in neprimerna za pridelavo poljščin. Takšen način pridelave tartufov leži v nasprotju s prakso v ostalih državah, kjer se nasadi pogosto v uniformnih vrstah raztezajo na več hektarjih. Demonstracijski nasad pri nas je del širše iniciative projekta Cosmos, ki je namenjen tovrstne pridelovalske sisteme razširiti in obogatiti s kmetijsko-gozdarskimi praksami, ki vključujejo tudi aromatične rastline, vinske trte, medonosne, plodonosne vrste ter poljščine. Več o projektu si lahko preberete na spletni strani: <https://cosmosprima.eu/>

Ogledali smo si tudi demonstracijski nasad na gostujoči kmetiji in izvedli dodatno inokulacijo korenin, ki se navadno izvaja na štiri leta in s katero močno izboljšamo rast micelija ter razvoj tartufov v tleh

Pri dodajanju dodatnih spor h koreninam lesk je v prvih letih rasti potrebno porezati tudi njene korenine, saj jih micelij tartufa, zaradi mnogo počasnejše rasti, ne dohaja.

Še vedno je čas, da se pridružite Slovenski državni mreži FarmBioNet in prispevate k soustvarjanju mreže znanja in izboljšanju praks kmetovanja!

Za več informacij pišite na elektronski naslov: **tine.grebenc@gozdis.si** ali obiščite stran **www.farmbionet.eu**

Naslov: Novičnik projekta FarmBioNet, št. 7 (september 2026)
Izdajatelj: Gozdarski inštitut Slovenije
Izdajanje sofinancira: Farmbionet, Obzorje Evropa, projekt št. 101082102
ID Pogodbe: 101182942.
Periodičnost: četrtno
Urednik: Nejc Suban
Uredniški odbor: Tine Grebenc, Nataša Šibanc, Katja Kavčič Sonnenschein
Naslov uredništva: GIS, Večna pot 2, 1000 Ljubljana
Spletni vir: <https://dirros.openscience.si/lzpisGradiva.php?id=23215>